

Facultad de Biología

Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obligatoria, Bachillerato, Formación Profesional y Enseñanzas de Idiomas. Especialidad: Lenguas y Literaturas. Lenguas y Literaturas Oficiales: Castellano y Gallego

Asignaturas

Curso 1

Código	Nombre	Cuatrimestre	Cr.totales
V02M066V10101	Orientación y Función Tutorial	1c	3.5
V02M066V10102	Desarrollo Psicológico del Aprendizaje en la Enseñanza Secundaria	1c	4.5
V02M066V10103	Diseño Curricular y Organización de Centros Educativos	1c	4.5
V02M066V10104	Sistema Educativo y Educación en Valores	1c	3.5
V02M066V10233	Bases para la Enseñanza y el Aprendizaje de las Lenguas	2c	3
V02M066V10234	Didáctica de la Lengua y Literatura en la Educación Secundaria	2c	5
V02M066V10235	Didáctica de la Lengua y Literatura Castellana en la Educación Secundaria	2c	6
V02M066V10236	Didáctica de la Lengua y Literatura Gallega en la Educación Secundaria	2c	6
V02M066V10237	Investigación e Innovación en el Área de las Lenguas	2c	6
V02M066V10301	Prácticas Externas	2c	12
V02M066V10401	Trabajo Fin de Master	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS**Orientación e Función Titorial**

Asignatura	Orientación e Función Titorial			
Código	V02M066V10101			
Titulación	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Linguas e Literaturas. Linguas e Literaturas Oficiais: Castelán e Galego			
Descritores	Creditos ECTS	Seleccione	Curso	Cuatrimestre
	3.5	OB	1	1c
Lengua Impartición				
Departamento				
Coordinador/a	Fernández Guerra, Ernesto Barreira Arias, Alberto José			
Profesorado	Barreira Arias, Alberto José Doval Ruiz, María Isabel Fernández Guerra, Ernesto			
Correo-e	abarreira@uvigo.es efguerra@uvigo.es			
Web				

Descrición general	A materia "Orientación e Función Titorial", está integrada no módulo común do Máster Universitario para o Profesorado de Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. O contido curricular desta materia pretende ser unha ferramenta eficaz, práctica e operativa para o estudante "futuro docente- ó tratar de situar os procesos de orientación e tutoría na labor educativa diaria, así como establecer planes e programas de acción titorial partindo dun plantexamento educativo inclusivo e altamente personalizado en colaboración cos equipos docentes, estudantes e familias.
--------------------	---

Competencias de titulación

Código	
A3	Planificar, desenvolver e avaliar o proceso de ensino e aprendizaxe potenciando procesos educativos que faciliten a adquisición das competencias propias dos respectivos ensinados, atendendo ao nivel e formación previa dos estudantes, así como á orientación dos mesmos, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A6	Deseñar e desenvolver metodoloxías didácticas tanto grupais como personalizadas, adaptadas á diversidade dos estudantes.
A7	Deseñar e desenvolver espazos de aprendizaxe, con especial atención á equidade, a igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, a formación cidadá e o respecto aos dereitos humanos que faciliten a vida en sociedade, a toma de decisións e a construción dun futuro sustentable.
A8	Adquirir estratexias para estimular o esforzo do estudante e promover a súa capacidade para aprender por se mesmo e con outros e desenvolver habilidades de pensamento e de decisión que faciliten a autonomía, a confianza e iniciativas persoais.
A9	Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula e dominar destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar a aprendizaxe e a convivencia na aula e abordar problemas de disciplina e resolución de conflitos.
A10	Deseñar e realizar actividades formais e non formais que contribúan a facer do centro un lugar de participación e cultura na contorna no que está situado.
A11	Desenvolver as funcións de tutoría e orientación dos estudantes de maneira colexiada.
A13	Coñecer a normativa e organización institucional do sistema educativo e modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros de ensino.

A15	Informar e asesorar ás familias achega do proceso de ensino e aprendizaxe e sobre a orientación persoal, académica e profesional dos seus fillos.
A16	Traballar en equipo con outros profesionais da educación, enriquecendo a súa formación.
A17	Desenvolver hábitos e actitudes para aprender a aprender ao longo do seu posterior desenvolvemento profesional.
A18	Aplicar os coñecementos adquiridos e a capacidade de resolución de problemas a contornas educativas novas ou pouco coñecidos.
A19	Coñecer as características dos estudantes, os seus contextos sociais e motivacións.
A20	Comprender o desenvolvemento da personalidade destes estudantes e as posibles disfuncións que afectan a aprendizaxe
A21	Elaborar propostas baseadas na adquisición de coñecementos, destrezas e aptitudes intelectuais e emocionais.
A22	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e ritmos de aprendizaxes.
A24	Coñecer a evolución histórica do sistema educativo no noso país.
A25	Coñecer e aplicar recursos e estratexias de información, tutoría e orientación académica e profesional.
A26	Promover accións de educación emocional, en valores e formación cidadá.
A27	Participar na definición do proxecto educativo e nas actividades xerais do centro atendendo a criterios de mellora da calidade, atención á diversidade, prevención de problemas de aprendizaxe e convivencia.
A28	Relacionar a educación co medio e comprender a función educadora da familia e a comunidade, tanto na adquisición de competencias e aprendizaxe como na educación no respecto dos dereitos e liberdades, na igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres e na igualdade de trato e non discriminación das persoas con discapacidade.
A29	Coñecer a evolución histórica da familia, os seus diferentes tipos e a incidencia do contexto familiar na educación.
A30	Adquirir habilidades sociais na relación e orientación familiar.
A31	Coñecer e aplicar recursos e estratexias de educación no respecto e valor da diversidade lingüística e as súas implicacións educativas.
A32	Coñecer o valor formativo e cultural das materias correspondentes á especialización.
A37	Transformar os currículos en programas de actividades e de traballo.
A39	Fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e poña en valor as achegas dos estudantes.
A42	Coñecer e aplicar propostas docentes innovadoras no ámbito da especialización cursada.
A43	Analizar críticamente o desempeño da docencia, das boas prácticas e da orientación utilizando indicadores de calidade.
A48	Dominar as destrezas e as habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.
A49	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación a partir da reflexión sobre a práctica.
B1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.
B2	Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos dispoñibles, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando erros lóxicos na toma de decisións.
B3	Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinarias

Competencias de materia

Resultados previstos en la materia	Tipología	Resultados de Formación y Aprendizaje
Coñecer, comprender e desenvolver os fundamentos teóricos (conceptuais, lexislativos) saber sobre os que se asenta a orientación e a función titorial, así como as súas relacións coa saber facer función docente.	saber facer	A8
		A11
		A13
		A15
		A18
		A24
		A25
		A26
		A32
		A43
		B1
		B3
Analizar e valorar a importancia da orientación e da tutoría como un factor de calidade no ensino en secundaria, sensibilizando ó profesorado da necesidade da súa participación activa.	Saber estar / ser	A11
		A15
		A16
		A17
		A20
		A22
		A30
		A39
		A43
		B2

Comprender a organización e a estrutura do Plan de Acción Titorial para un centro de ensinanza secundaria	saber facer Saber estar / ser	A3 A6 A7 A10 A11 A15 A16 A21 A25 A27 A31 A37 A42 A49 B1 B2
Deseñar e aplicar estratexias e programas de atención á diversidade do alumnado, así como de apoio ás familias.	saber saber facer	A3 A6 A7 A8 A10 A15 A19 A22 A27 A28 A30 B1 B3
Coñecer e aplicar algunhas técnicas e instrumentos de traballo a empregar na realización da labor titorial.	saber saber facer	A8 A9 A11 A16 A17 A18 A22 A25 A31 A39 A48 A49 B1 B3
Promover e manter a comunicación coa familia e o entorno, informando e asesorando nos diversos ámbitos da orientación e a acción titorial.	saber saber facer	A15 A25 A26 A28 A29 A30 B1 B3

Contidos

Tema

- 1.- Bases conceptuais do ámbito disciplinar.
- 2.- Bases lexislativas da orientación e función tutorial.
- 3.- Diagnóstico, prevención e intervención nas dificultades de aprendizaxe e da atención á diversidade.
- 4.- Programas e estratexias de intervención para a atención á diversidade.
- 5.- Medidas de atención á diversidade e adaptacións curriculares.
- 6.- Deseño e desenvolvemento do Plan de Acción Tutorial. Estratexias e técnicas de orientación na tutoría.
- 7.- A participación das familias en centros e a súa orientación.

Planificación

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Presentacións/exposicións	2	4	6
Foros de discusión	0	2	2
Sesión maxistral	8	16	24
Titoría en grupo	2	0	2
Actividades introdutorias	1.5	0	1.5
Traballos de aula	4	8	12
Traballos e proxectos	0	40	40

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxía docente

	Descrición
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Foros de discusión	Actividade desenvolvida nun medio virtual na que se debaten temas diversos relacionados co ámbito académico e/ou profesional.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricase/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como presentar a materia.
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do estudante

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Titoría en grupo	Actividade académica desenvolvida polo profesor, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual).
Traballos de aula	Actividade académica desenvolvida polo profesor, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual).
Pruebas	Descrición
Traballos e proxectos	Actividade académica desenvolvida polo profesor, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual).

Avaliación		
	Descrición	Calificación
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto...Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.	10
Foros de discusión	Actividade desenvolvida nun medio virtual na que se debaten temas diversos relacionados co ámbito académico e/ou profesional.	10
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do estudante.	30
Traballos e proxectos	O estudante presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia, na preparación de seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo, de forma oral ou escrita	50

Otros comentarios sobre la Evaluación

- Para acadar unha avaliación continua positiva, dada a modalidade de ensino presencial do Master, esíxese a todo o alumnado unha asistencia presencial dun mínimo do 80% das sesións (admisible a falta do 20% das horas) ademais da realización e entrega de tarefas ponderables.
- Os prazos de entrega das actividades, traballos, etc. serán comunicados na clase no momento oportuno. É necesario respetalos estrictamente para ser cualificados na avaliación continua.
- O alumnado que non obteña unha avaliación continua positiva sobre os parámetros expostos anteriormente, poderá presentarse a unha proba escrita (data marcada no calendario do mestrado para exames oficiais) sobre todos os contidos traballados. Esta proba estará baseada na rigurosidade e profundización dos coñecementos e competencias acadadas polos alumnos/as na materia e terá unha ponderación de 10 puntos (100% da nota final).

Bibliografía. Fontes de información

- ÁLVAREZ GONZÁLEZ, B. (2003). *Orientación familiar: Intervención familiar en el ámbito de la diversidad*. Madrid: Sanz y Torres.
- ÁLVAREZ, M. e BISQUERRA, R. (2012), *Orientación educativa: áreas, estrategias y recursos*. Barcelona, Wolters Kluwer España.
- ÁLVAREZ, M. *Manual de Orientación y Tutoría* BLASCO CALVO, P. (2006). Estrategias psicopedagógicas para la diversidad en educación secundaria. Casos prácticos resueltos. Valencia: Nau Llivres (pp. 54-55).
- LÓPEZ URQUIZAR, N. *Orientación escolar y tutoría* Tutoría. Técnicas, recursos y actividades MAURI, T. (2011). . Barcelona: Graó.
- MARTÍN, E. e ONRUBIA, J. (2011). . Barcelona: Graó.
- MARTÍN, E. e SOLÉ, I. (2011). . Barcelona: Graó.
- MARTÍNEZ, M.de C. (2012), *Orientación educativa en la familia y en la escuela: casos resueltos*. Madrid: Dykinson.
- Orientación educativa y tutoría* Tutoría y orientación educativa. Nuevas competencias OCAMPO, C. I. (2012). Tutoría educativa en los diversos niveles y escenarios pedagógicos. En L. M. Sobrado, E. Fernández y M. L. Rodicio (Coords.). Orientación Educativa. Nuevas perspectivas (pp. 217-243). Madrid: Biblioteca Nueva.
- SANTANA, L.E. (2012). . Madrid: Pirámide.
- SOBRADO, L. y BARREIRA, A. J. (2012). Servicios de orientación educativa: organización y funcionamiento. En L. Sobrado, E. Fernández y M. L. Rodicio (Coords.), Orientación Educativa. Nuevas perspectivas. Madrid: Biblioteca Nueva, pp. 187-214.
- Revista Española de Orientación y Psicopedagogía. Revista de Investigación Educativa RIE. Revista de Investigación en Educación. Cuadernos de Pedagogía. Revista de Educación. Revista Iberoamericana de Educación. Revista Galego-Portuguesa de Psicoloxía e Educación. **ALGUNHAS WEBS DE INTERESE**

- <http://recursostic.educacion.es/bancoimagenes/web/>

- <http://www.isftic.mepsyd.es/w3/recursos/secundaria/http://capileiraticrecursos.wikispaces.com/RECURSOS+PARA+E.+SECUNDARIA>

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Desenvolvemento Psicológico da Aprendizaxe no Ensino Secundario**

Asignatura	Desenvolvemento Psicológico da Aprendizaxe no Ensino Secundario			
Código	V02M066V10102			
Titulación	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Linguas e Literaturas. Linguas e Literaturas Oficiais: Castelán e Galego			
Descritores	Creditos ECTS	Seleccione	Curso	Cuatrimestre
	4.5	OB	1	1c
Lengua Impartición				
Departamento				
Coordinador/a	Tellado González, Fernando			
Profesorado	Alfonso Gil, Sonia Tellado González, Fernando			
Correo-e	ftellado@uvigo.es			
Web	http://ftellado@uvigo.es			
Descrición general	A presente materia ten un carácter básico e común para tódalas especialidades do posgrao de Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Sitúase no primeiro cuatrimestre do primeiro curso e facilita a comprensión das claves do desenvolvemento humano e os cambios que teñen lugar nos procesos físicos e psicológicos (cognición, linguaxe, personalidade, etc.) ó longo do período da adolescencia. Estes coñecementos son fundamentais na formación de docentes da etapa secundaria xa que representan unha ferramenta indispensable para poder contribuír ó desenvolvemento dos adolescentes a través dunha axeitada planificación dos seus procesos de aprendizaxe			

Competencias de titulación

Código	
A3	Planificar, desenvolver e avaliar o proceso de ensino e aprendizaxe potenciando procesos educativos que faciliten a adquisición das competencias propias dos respectivos ensinos, atendendo ao nivel e formación previa dos estudantes, así como á orientación dos mesmos, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A7	Deseñar e desenvolver espazos de aprendizaxe, con especial atención á equidade, a igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, a formación cidadá e o respecto aos dereitos humanos que faciliten a vida en sociedade, a toma de decisións e a construción dun futuro sustentable.
A9	Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula e dominar destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar a aprendizaxe e a convivencia na aula e abordar problemas de disciplina e resolución de conflitos.
A16	Traballar en equipo con outros profesionais da educación, enriquecendo a súa formación.
A18	Aplicar os coñecementos adquiridos e a capacidade de resolución de problemas a contornas educativas novas ou pouco coñecidas.
A19	Coñecer as características dos estudantes, os seus contextos sociais e motivacións.
A20	Comprender o desenvolvemento da personalidade destes estudantes e as posibles disfuncións que afectan a aprendizaxe
A21	Elaborar propostas baseadas na adquisición de coñecementos, destrezas e aptitudes intelectuais e emocionais.
A22	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e ritmos de aprendizaxes.
A23	Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula e no centro, abordar e resolver posibles problemas.
A27	Participar na definición do proxecto educativo e nas actividades xerais do centro atendendo a criterios de mellora da calidade, atención á diversidade, prevención de problemas de aprendizaxe e convivencia.

A39	Fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e poña en valor as achegas dos estudantes.
A42	Coñecer e aplicar propostas docentes innovadoras no ámbito da especialización cursada.
A46	Adquirir experiencia na planificación, na docencia e na avaliación das materias correspondentes á especialización.
A48	Dominar as destrezas e as habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.
A49	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación a partir da reflexión sobre a práctica.
B1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.
B3	Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinares

Competencias de materia

Resultados previstos en la materia	Tipología	Resultados de Formación y Aprendizaje
Comprende-lo desenvolvemento da personalidade destes estudantes e as posibles disfuncións que afectan a aprendizaxe.	saber	A18 A20
Coñece-las características dos estudantes, os seus contextos sociais e motivacionais.	saber	A19 A20 A27
Elaborar propostas baseadas na adquisición de coñecementos, destrezas e aptitudes intelectuais e emocionais.	saber facer	A21 A42 A46 B1
- Identificar e planifica-la resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e diferentes ritmos de aprendizaxe.	saber saber facer	A3 A7 A22 B3
- Coñece-los procesos de interacción e comunicación na aula e no centro, abordar e resolver posibles problemas.	saber saber facer	A9 A16 A23 A39 A48 B3
- Participar na definición do proxecto educativo e nas actividades xerais do centro atendendo a criterios de mellora da calidade, atención á diversidade, prevención de problemas de aprendizaxe e convivencia.	saber saber facer Saber estar / ser	A27 A49 B3

Contidos

Tema	
1. FUNDAMENTOS DO COMPORTAMENTO HUMANO, DESENVOLVEMENTO E EDUCACIÓN	1.1. Conceptos de desenvolvemento, factores, teorías
2. PSICOLOXÍA EVOLUTIVA	2.1. Cambios corporais e desenvolvemento na adolescencia. 2.2. Desenvolvemento cognitivo na adolescencia. 2.3. Desenvolvemento afectivo-social na adolescencia
3. PSICOLOXÍA DA EDUCACIÓN	3.1. Enfoques conductuais da aprendizaxe na Educación Secundaria. 3.2. Enfoques cognitivos e socio-culturais da aprendizaxe na Educación Secundaria. 3.3. Factores Intrapersoais da Aprendizaxe: procesos e estratexias de aprendizaxe, motivación educativa, autoconcepto e procesos metacognitivos. 3.4. Factores Interpersoais da Aprendizaxe: a interacción alumno-alumno e a interactividade profesor-alumnos
4. DIFICULTADES DE APRENDIZAXE E INTERVENCIÓN PSICOEDUCATIVA	Descrición e avaliación

Planificación

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Traballos de aula	12	82	94
Sesión maxistral	8.5	0	8.5
Probas de tipo test	2	8	10

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxía docente

Descrición

Traballos de aula	Resolución de actividades, estudo de casos, elaboración de documentos sobre a temática da materia, tanto de xeito individual como grupal, baixo a dirección das docentes
Sesión maxistral	Exposición por parte das profesoras dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos de aula	Propondránse actividades para resolver na aula e se resolverán dúbidas sobre contidos e actividades da materia

Avaliación

	Descrición	Calificación
Traballos de aula	Actividades e prácticas a resolver na clase	70
Probos de tipo test	Preguntas sobre os contidos do temario	30

Otros comentarios sobre la Evaluación

Este mestrado ten a modalidade de ensino presencial, polo tanto a asistencia a clase e a realización dos traballos de aula son obrigatorios para a avaliación continua. Esta asistencia debe ser, a lo menos do 80% estando admitido faltar ó 20 % da presencialidade.

Para superar a materia será preciso que os estudantes obteñan tanto na proba tipo test como nos traballos de aula como mínimo un 50% da cualificación nese apartado.

O alumnado que non poida seguir a avaliación continua realizará unha proba dos contidos da materia, na data marcada no calendario do mestrado para os exames oficiais. Esta proba suporá o 100% da nota final. Os pormenores e características de dita proba serán concretadas polo profesorado o día da presentación da materia ou cando se faga a consulta persoalmente.

Aqueles estudantes que non superen as probas ou actividades obxecto de avaliación poderán recuperalas na convocatoria de xullo.

Bibliografía. Fontes de información

Coll, C. (Coord.). (2010).

Coll, C., Palacios, J. y Marchesi, A. (Comps). (2001) . *Desarrollo psicológico y educación, 2. Psicología de la Educación*. Madrid:

González-Pienda, J.A., González, R., Núñez, J.C. y Valle, A. (2002). *Manual de Psicología de la Educación*. Madrid: Pirámide. Hall.

Alianza Editorial.

García, J.N. (2001). *Dificultades de aprendizaje e intervención psicopedagógica*. Barcelona: Ariel.

Santrock, J.W. (2006). *Psicología del desarrollo*. México: McGraw-Hill.

Martín, C. y Navarro, J.I. (Coords.). (2011).

Pirámide.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Diseño Curricular e Organización de Centros Educativos**

Asignatura	Diseño Curricular e Organización de Centros Educativos			
Código	V02M066V10103			
Titulación	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Linguas e Literaturas. Linguas e Literaturas Oficiais: Castelán e Galego			
Descritores	Creditos ECTS	Seleccione	Curso	Cuatrimestre
	4.5	OB	1	1c
Lengua Impartición				
Departamento				
Coordinador/a	Cid González, Antonio Pedro			
Profesorado	Cid González, Antonio Pedro Fernández Rodicio, Clara Isabel Pino Juste, Margarita Rosa			
Correo-e	antopedronio@uvigo.es			
Web				
Descripción general	El curriculum es el eje sobre el que se desarrolla la labor educativa, tanto en los aspectos conceptuales (concepciones, componentes, niveles, etc.) como en los procedimientos (procesos de diseño, puesta en práctica, evaluación, etc.). De ahí la importancia del dominio de los contenidos que vamos a trabajar en este modulo.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer os contidos curriculares das materias relativas á especialización docente correspondente.
A2	Coñecer o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procesos de ensino e aprendizaxe respectivos.
A3	Planificar, desenvolver e avaliar o proceso de ensino e aprendizaxe potenciando procesos educativos que faciliten a adquisición das competencias propias dos respectivos ensinos, atendendo ao nivel e formación previa dos estudantes, así como á orientación dos mesmos, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A4	Buscar, obter, procesar e comunicar información (oral, impresa, audiovisual, dixital ou multimedia), transformala en coñecemento e aplicala aos procesos de ensino e aprendizaxe nas materias propias da especialización cursadas.
A5	Contextualizar o currículo que se vaia a implantar nun centro docente participando na planificación colectiva do mesmo.
A6	Diseñar e desenvolver metodoloxías didácticas tanto grupais como personalizadas, adaptadas á diversidade dos estudantes.
A7	Diseñar e desenvolver espazos de aprendizaxe, con especial atención á equidade, a igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, a formación cidadá e o respecto aos dereitos humanos que faciliten a vida en sociedade, a toma de decisións e a construción dun futuro sustentable.
A8	Adquirir estratexias para estimular o esforzo do estudante e promover a súa capacidade para aprender por se mesmo e con outros e desenvolver habilidades de pensamento e de decisión que faciliten a autonomía, a confianza e iniciativas persoais.
A9	Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula e dominar destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar a aprendizaxe e a convivencia na aula e abordar problemas de disciplina e resolución de conflitos.
A10	Diseñar e realizar actividades formais e non formais que contribúan a facer do centro un lugar de participación e cultura na contorna no que está situado.
A11	Desenvolver as funcións de tutoría e orientación dos estudantes de maneira colexiada.

A12	Participar na avaliación, investigación e a innovación dos procesos de ensino e aprendizaxe, comunicando as súas conclusións e as razóns que as sustentan á comunidade educativa e outros profesionais da educación.
A13	Coñecer a normativa e organización institucional do sistema educativo e modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros de ensino.
A16	Traballar en equipo con outros profesionais da educación, enriquecendo a súa formación.
A18	Aplicar os coñecementos adquiridos e a capacidade de resolución de problemas a contornas educativas novas ou pouco coñecidos.
A27	Participar na definición do proxecto educativo e nas actividades xerais do centro atendendo a criterios de mellora da calidade, atención á diversidade, prevención de problemas de aprendizaxe e convivencia.
A28	Relacionar a educación co medio e comprender a función educadora da familia e a comunidade, tanto na adquisición de competencias e aprendizaxe como na educación no respecto dos dereitos e liberdades, na igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres e na igualdade de trato e non discriminación das persoas con discapacidade.
A31	Coñecer e aplicar recursos e estratexias de educación no respecto e valor da diversidade lingüística e as súas implicacións educativas.
A32	Coñecer o valor formativo e cultural das materias correspondentes á especialización.
A33	Coñecer os contidos que se cursan nos respectivos ensinados.
A35	Coñecer contextos e situacións en que se usan ou aplican os diversos contidos curriculares
A37	Transformar os currículos en programas de actividades e de traballo.
A38	Adquirir criterios de selección e elaboración de materiais educativos.
A40	Integrar a formación en comunicación audiovisual e multimedia no proceso de ensino-aprendizaxe.
B1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.
B2	Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos dispoñibles, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando erros lóxicos na toma de decisións.
B3	Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinares

Competencias de materia

Resultados previstos en la materia	Tipología	Resultados de Formación y Aprendizaje
Diseñar e desenvolver proxectos educativos e unidades de programación que permitan adaptar o curriculum oficial ao contexto sociocultural	saber saber facer	A2 A3 A5 A6 A7 B1 B2
Programar e implementar procesos de avaliación: coñecemento e habilidade da implementación de procesos evaluativos.	saber saber facer	A1 A4 A5 A11 A13 A32 A33 B3
Utilizar diferentes metodoloxías en función do proceso de E-A, adecuando os aspectos, procesos e criterios metodolóxicos a cada situación de E/A	saber facer	A6 A7 A8 A9 A10 B1 B2
Establecer procesos de mellora do proceso de E/A: analizando a interacción profesor alumnos como base para o establecemento de novas estratexias de acción programadora durantela realización do proceso E/A.	saber facer Saber estar / ser	A1 A4 A5 A8 A11 A12 A16 B2

Construir e seleccionar materiais didácticos adecuando estes ao saber facer do alumnado	saber saber facer	A27 A31 A32 A35 A37 A38 A40 B1 B2
Crear deseños curriculares segundo diferentes modelos, proxectando, en cada caso a toma de decisións dunha forma auto-reflexiva e crítica.	saber facer Saber estar / ser	A7 A12 A18 A27 A28 B3
Dominar as diferentes técnicas e tipos de avaliación e responsabilizarse cos procesos avaliativos.	saber facer Saber estar / ser	A1 A4 A5 A11 A13 A32 A33 B3

Contidos

Tema

1. Bases conceptuais e lexislativas.	Curriculum e teorías curriculares Orientacións teóricas do curriculum Modelos de curriculum Bases lexislativas
2. Organización de centros Educativos	Organización do Alumnado Organización do profesorado e liderazgo Organos Colexiados do centro escolar Documentos Institucionais
3. Compoñentes didácticos	Competencias Obxectivos: Tipos e redacción Contidos: Selección e secuenciación Metodoloxía: principios e estratexias Actividades: organización da aula e secuenciación das actividades Recursos didácticos Avaliación do proceso de ensino-aprendizaxe

Planificación

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Traballos de aula	11	22	33
Proxectos	0	30	30
Prácticas autónomas a través de TIC	0	14	14
Sesión maxistral	11	22	33
Traballos e proxectos	0	2.5	2.5

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos de aula	Durante as clases presenciais realizaranse exercicios concretos coa finalidade de que o alumnado adquira a consolidación de determinados procedimentos que máis tarde deberán formalizar de forma autónoma no proxecto. Cada alumno presentará ao final do curso as seguintes evidencias: 1.- Redacción dunha orde do día dunha reunión de departamento 2.- Redacción dun acta dunha reunión semanal de departamento 3.- Deseño dunha unidade didáctica facendo especial fincapé nos apartados de metodoloxía e avaliación 4.- Glosario de termos e mapa conceptual de documentos traballados (Máximo cinco follios)

Proxectos	Utilizarase como metodoloxía base o Aprendizaxe Basado en Proyectos ou Project Based Learning (PBL). Trátase dunha metodoloxía didáctica que utiliza metodoloxías activas e colaborativas cuxo obxectivo é que o alumnado alcance o dominio dos contidos mediante a realización dun proxecto deseñado polo profesor. Siguiendo a Edwards (2000) o proceso para levar a cabo o deseño por proxectos é o seguinte: * Planificación da investigación * Selección do tema * Recollida da información * Aplicación * Análise de datos * Informe * Seguimento e avaliación O proxecto consistirá na elaboración dunha unidade didáctica que se realizará individualmente ó longo do curso. Cada elemento curricular desta unidade terá un apartado teórico de fundamentación e análise que se realizará a través de consultas documentais e bibliográficas e tamén un apartado de deseño curricular. As diferentes fases do proxecto concretaranse nun produto escrito no ordenador para incorporar na plataforma. A profesora ofrecerá posibles temáticas para a unidade didáctica. A elaboración do proxecto terá varias fases que coinciden co deseño dos elementos curriculares dunha unidade didáctica. Para desenvolver o proxecto o alumnado terá en conta as explicacións teóricas da profesora e o traballo en equipo cos compañeiros onde se realizará unha retroalimentación do proceso para corrixir o antes posible os posibles erros no desenvolvemento do proxecto
Prácticas autónomas a través de TIC	Realizaranse prácticas autónomas a través de diferentes plataformas didácticas
Sesión maxistral	Durante as sesións maxistras realizaranse as explicacións teóricas do tema e aclararanse as dúbidas surtidas durante a elaboración do proxecto. O alumnado disporá dun texto base de guía e axuda.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos de aula	
Proxectos	

Avaliación

	Descrición	Calificación
Traballos de aula	Califícaranse as actividades realizadas na aula para comprobar a consolidación das aprendizaxes e realizar unha retroalimentación positiva.	20
Proxectos	Cada alumno presentará a programación dunha unidade didáctica. Poderá elixir a temática e o curso de implementación.	80

Otros comentarios sobre la Evaluación

<!--[if gte mso 9]><xml>
 <w:worddocument>
 <w:view>Normal</w:view>
 <w:zoom>0</w:zoom>
 <w:hyphenationzone>21</w:hyphenationzone>
 <w:punctuationkerning/>
 <w:validateagainstschemas/>
 <w:saveifxmlinvalid>false</w:saveifxmlinvalid>
 <w:ignoremixedcontent>false</w:ignoremixedcontent>
 <w:alwaysshowplaceholdertext>false</w:alwaysshowplaceholdertext>
 <w:compatibility>
 <w:breakwrappedtables/>
 <w:snaptogridincell/>
 <w:wraptextwithpunct/>
 <w:useasianbreakrules/>
 <w:dontgrowautofit/>
 </w:compatibility>
 <w:browserlevel>MicrosoftInternetExplorer4</w:browserlevel>
 </w:worddocument>
 </xml><![endif]><p> criterios de corrección de
 los trabajos serán los siguientes:</p><p> la utilización y dominio de los conocimientos disponibles en los documentos

```
<!--[if gte mso 10]>
<style>
/* Style Definitions */
table.MsoNormalTable
{mso-style-name:"Table normal";
mso-tstyle-rowband-size:0;
mso-tstyle-colband-size:0;
mso-style-noshow:yes;
mso-style-parent:"";
mso-padding-alt:0cm 5.4pt 0cm 5.4pt;
mso-para-margin:0cm;
mso-para-margin-bottom:.0001pt;
mso-pagination:widow-orphan;
font-size:10.0pt;
font-family:"Times New Roman";
mso-ansi-language:#0400;
mso-fareast-language:#0400;
mso-bidi-language:#0400;}
</style>
<![endif]-->
```

CANTÓN MAYO, I. Y PINO JUSTE, M.R., **Diseño y desarrollo del currículum.**, Alianza editorial.,
CANTÓN MAYO, I. Y PINO JUSTE, M., **Organización de centros educativos en la sociedad del conocimiento**, Alianza,
ANTÚNEZ, S. Y GAIRÍN, J., **La organización escolar. Práctica y fundamentos.**, GRAO.

VARIOS (2008). Didáctica general: la práctica de la enseñanza en Educación Infantil, Primaria y Secundaria. Madrid: McGraw-Hill Interamericana de España. BOLIVAR, A. (2000). Los centro educativos como organizaciones que aprenden. Madrid: La Muralla

Recomendacións

Asignaturas que continúan el temario

Orientación e Función Titorial/V02M066V02101

Asignaturas que se recomienda cursar simultáneamente

Desenvolvemento Psicológico da Aprendizaxe no Ensino Secundario/V02M066V02102

Investigación e Innovación na Educación Secundaria/V02M066V02205

DATOS IDENTIFICATIVOS**Sistema Educativo e Educación en Valores**

Asignatura	Sistema Educativo e Educación en Valores			
Código	V02M066V10104			
Titulación	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Linguas e Literaturas. Linguas e Literaturas Oficiais: Castelán e Galego			
Descritores	Creditos ECTS	Seleccione	Curso	Cuatrimestre
	3.5	OB	1	1c
Lengua	Castelán			
Impartición	Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Pereira Domínguez, María Carmen
Vieites García García, Manuel F.			
Profesorado	Fernández González, María Reyes
Pereira Domínguez, María Carmen
Vieites García García, Manuel F.			
Correo-e	mcdguez@uvigo.es
mvieites@uvigo.es			
Web				

Descrición xeral Toda práctica educativa de intervención educativa funda as súas raíces no sistema de ideas, procedementos e valores que os seus fins lle asignan. A posición dun/ha profesional do campo educativo que quere educar ser ter unha teoría clara e definida da educación sería tan irracional como a de aquel que quere guiar a alguén sen saber de onde parte, por onde vai e onde se dirixe.

Ésta é a razón pola que antes de deseñar o desenvolvemento de calquera intervención pedagóxica, o profesorado debe ter clara unha Teoría da Educación que guíe a determinación do proceso educativo e a selección dos medios para logralo.

Para elo, e en primeiro lugar é necesario precisar que é a Teoría da Educación, que lonxe de referirse exclusivamente a cuestións teóricas acerca da educación e polo tanto afastadas das realidades educativas, incide polo contrario en todos os aspectos propios da práctica educativa. Polo tanto, a Teoría da Educación significa coñecer para facer, saber para logo aplicar mellor as innovacións educativas i, en definitiva, para mellorar a calidade da educación.

A continuación é obrigado determinar qué entendemos por educación, xa que ao ser un termo de uso habitual na vida cotiá porque a todas as persoas afecta de algún modo, todo o mundo se atrevería a dar unha definición de educación.

Ademais, existen moitos conceptos afíns á educación como formación, ensino, aprendizaxe, instrución, capacitación, que se empregan en moitas ocasións como termos similares e que deben diferenciarse para a súa correcta utilización.

Así mesmo, a educación non se pode reducir á que é impartida na escola -Educación Formal-, xa que as persoas se educan máis alá de ela e os influxos que se reciben a partir de outros medios son tanto ou máis potentes que os que proceden da escola e incluso interfíren na súa acción.

Polo tanto, faise necesario traballar os conceptos de -Educación Non Formal-, definida como o conxunto de procesos, medios e institucións específica e diferenciadamente deseñados en función de explícitos obxectivos de formación, que non están directamente dirixidos á provisión dos graos propios do sistema educativo regrado, e o de -Educación Informal- que se referiría a aqueles procesos educativos que se producen indiferenciados de outros procesos sociais, que non foron institucionalizados nin sistematizados, que se dan no curso ordinario da vida.

Un dos factores que influíu na crecente importancia que se lle otorgou tanto á Educación Non Formal como á Educación Informal foi o cambio nos valores defendidos pola sociedade, da defensa da virilidade ou a guerra pasouse á defensa da paz ou a tolerancia, valores nos que ata agora non educaba a escola e que a partir da transversalidade como a LOXSE e da inclusión da Educación en Valores da LOE si serían incluídos nos seus contidos.

Tendo en conta que a saída profesional deste curso de posgrao é a de ser docente en Educación Secundaria é polo que un bloque de contido centrarase exclusivamente no sistema educativo, co fin de introducir ao alumnado no universo da educación, prestando especial atención aos elementos que integran o sistema e ás súas funcións en relación coa acción educativa. En consecuencia considéranse os axentes socioeducativos e as súas responsabilidades pero tamén se presta especial atención a algunhas institucións fundamentais como o Estado ou as Comunidades Autónomas en tanto responsables da normativa educativa, responsables da redacción e desenvolvemento da Lei Orgánica 2/2006, de 3 de maio, de Educación. A análise da situación actual complementase cunha breve perspectiva histórica, considerando os retos e desafíos de futuro (LOMCE □ Lei Orgánica de Mellora e Calidade da Educación).

Competencias de titulación

Código

A7	Deseñar e desenvolver espazos de aprendizaxe, con especial atención á equidade, a igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, a formación cidadá e o respecto aos dereitos humanos que faciliten a vida en sociedade, a toma de decisións e a construción dun futuro sustentable.
A13	Coñecer a normativa e organización institucional do sistema educativo e modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros de ensino.
A24	Coñecer a evolución histórica do sistema educativo no noso país.
A28	Relacionar a educación co medio e comprender a función educadora da familia e a comunidade, tanto na adquisición de competencias e aprendizaxe como na educación no respecto dos dereitos e liberdades, na igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres e na igualdade de trato e non discriminación das persoas con discapacidade.
A29	Coñecer a evolución histórica da familia, os seus diferentes tipos e a incidencia do contexto familiar na educación.

Competencias de materia

Resultados previstos en la materia	Tipología	Resultados de Formación y Aprendizaje

□ Analizar os aspectos substantivos do sistema educativo español nos ámbitos estatal e autonómico. Estudar e coñecer a súa estrutura nunha perspectiva histórica e actual.	saber
saber facer
Saber estar / ser	A7
A13
A24
A28
A29
□ Reflexionar e comprender os aspectos fundamentais na Lei Orgánica 2/2006 en relación cos niveis educativos vinculados ao Mestrado de Secundaria.	saber
saber facer
Saber estar / ser	A7
A13
A24
A28
A29
□ Coñecer e valorar o rol dos axentes socioeducativos nos procesos educativos formais propios das ensinanzas de secundaria, bacharelato, formación profesional e ensinanzas de idiomas.	saber
saber facer
Saber estar / ser	A7
A13
A24
A28
A29
□ Promover accións de educación afectivoemocional, en valores e formación cidadá.	saber
saber facer
Saber estar / ser	A7
A13
A24
A28
A29
□ Coñecer as características dos estudantes, os seus contextos sociais e motivacionais.	saber
saber facer
Saber estar / ser	A7
A13
A24
A28
A29

Contidos

Tema	
Bloque temático 1. O universo educativo: concepto de educación. Os escenarios educativos (Educación Formal, Non Formal e Informal).	1.1. Concepto de educación: características xerais e diferenciadoras.
1.2. Clarificación terminolóxica.
1.3. Dimensións e piares da educación.
1.4. Os escenarios educativos: educación formal, non formal e informal.
1.5. Da escola tradicional ás escolas renovadas.
Bloque temático 2. O sistema educativo. Os axentes socioeducativos (educadores, estudantes, familia) e a súa evolución.	2.1. O sistema educativo español. Análise histórica. LOXSE, LOCE, LOE, LOMCE.
2.2. A estrutura do sistema educativo despois da LOE. Ensinanzas obrigatorias e posobrigatorias. A Educación Secundaria e o Bacharelato. A Formación Profesional. As Ensinanzas de Idiomas.
2.3. Institucións e axentes no sistema educativo. O rol do Estado e o rol das Comunidades Autónomas. Os centros educativos. Profesorado e alumnado. As familias. As asociacións escolares.
Bloque temático 3. A Educación en Valores.	3.1. Marco conceptual da Educación en Valores e Actitudes. Hacia unha convivencia pacífica.
3.2. Metodoloxía i estratexias didácticas ante os valores e as actitudes.
3.3. Avaliación de valores e actitudes.
3.4. Actitudes do profesorado ante os valores controvertidos.
3.5. A Declaración Universal dos Dereitos Humanos e a Declaración dos Dereitos da Infancia: contexto de actuación para a Educación en Valores e Actitudes.

Planificación

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Presentacións/exposicións	9	12	21
Traballos de aula	8	18	26
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	0	40.5	40.5

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxía docente

Descrición	
Presentacións/exposicións	O profesorado presenta os núcelos temáticos fundamentais da materia.
Traballos de aula	Logo da presentación dos núcleos temáticos fundamentais da materia realízanse traballos prácticos, análise de situacións, estudo de casos e outras actividades vinculadas coas competencias a desenvolver.

Resolución de problemas O alumnado realiza un traballo vinculado cos núcleos temáticos fundamentais da materia e coas e/ou exercicios de forma competencias a desenvolver, segundo proposta previa do profesorado. autónoma

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentacións/exposicións	O profesorado atende as cuestións, problemas, suxestións, propostas..., do alumnado mediante correo electrónico ou tutoría presencial.
Traballos de aula	O profesorado atende as cuestións, problemas, suxestións, propostas..., do alumnado mediante correo electrónico ou tutoría presencial.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	O profesorado atende as cuestións, problemas, suxestións, propostas..., do alumnado mediante correo electrónico ou tutoría presencial.

Avaliación

	Descrición	Calificación
Presentacións/exposicións	Recollida de sinaturas en aula	20
Traballos de aula	Recollida de intervencións e traballos prácticos	30
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Traballo/s	50

Otros comentarios sobre la Evaluación

O alumnado que non siga o procedemento de avaliación continua deberá realizar un traballo e un exame vinculados ambos cos núcleos temáticos da disciplina, tendo o traballo un valor do 40% e o exame do 60%.

Bibliografía. Fontes de información

Camps, Victoria (1998). Creer en la educación. Barcelona: Península.

Carreras, Llorenç et al.(1997). Cómo educar en valores. Madrid: Narcea, 4ª edición actualizada.

Delors, Jacques (1996). La educación encierra un tesoro. Madrid: Santillana / UNESCO.

LOE, Boletín Oficial del Estado de 4 de maio de 2008.

Morin, Edgar (1999). Los siete saberes necesarios de la educación del futuro. Francia: Unesco.

Puig, José Mª et al. (2007). Aprendizaje servicio: educar para la ciudadanía. Barcelona: Octaedro.

Soler Villalobos, Mª P. (coord.) (2008). De la educación emocional a la educación en valores. Madrid: Ministerio de Educación y Ciencia.

Vázquez, Victoria; Escámez, Juan y García, Rafaela (2012). Educación para el cuidado. Hacia una nueva

REVISTAS

Recomendacións

Otros comentarios

Resulta moi importante asistir a clase. En caso de ter problemas de asistencia comentar esa circunstancia co profesorado para poder facer un seguimento adecuado da materia.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Bases para a Ensinanza e a Aprendizaxe das Linguas**

Asignatura	Bases para a Ensinanza e a Aprendizaxe das Linguas			
Código	V02M066V10233			
Titulación	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Linguas e Literaturas. Linguas e Literaturas Oficiais: Castelán e Galego			
Descritores	Creditos ECTS	Seleccione	Curso	Cuatrimestre
	3	OB	1	2c
Lengua				
Impartición				
Departamento				
Coordinador/a	Sueiro Justel, Joaquín			
Profesorado	Sueiro Justel, Joaquín			
Correo-e	jsueiro@uvigo.es			
Web				
Descrición
general				

Competencias de titulación

Código				
A1	Coñecer os contidos curriculares das materias relativas á especialización docente correspondente.			
A2	Coñecer o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procesos de ensino e aprendizaxe respectivos.			
A3	Planificar, desenvolver e avaliar o proceso de ensino e aprendizaxe potenciando procesos educativos que faciliten a adquisición das competencias propias dos respectivos ensinos, atendendo ao nivel e formación previa dos estudantes, así como á orientación dos mesmos, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.			
A5	Contextualizar o currículo que se vaia a implantar nun centro docente participando na planificación colectiva do mesmo.			
A6	Deseñar e desenvolver metodoloxías didácticas tanto grupais como personalizadas, adaptadas á diversidade dos estudantes.			
A12	Participar na avaliación, investigación e a innovación dos procesos de ensino e aprendizaxe, comunicando as súas conclusións e as razóns que as sustentan á comunidade educativa e outros profesionais da educación.			
A32	Coñecer o valor formativo e cultural das materias correspondentes á especialización.			
A33	Coñecer os contidos que se cursan nos respectivos ensinos.			
A41	Coñecer estratexias e procedementos de avaliación e entender a avaliación como un procedemento de regulación da aprendizaxe e estímulo ao esforzo.			
A42	Coñecer e aplicar propostas docentes innovadoras no ámbito da especialización cursada.			
B1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xenerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.			
B2	Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos dispoñibles, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando erros lóxicos na toma de decisións.			

Competencias de materia

Resultados previstos en la materia	Tipología	Resultados de Formación y Aprendizaje

Planificar, desenvolver e avaliar o proceso da ensinanza da Lingua e Literatura	saber	A1
Buscar, obter e procesar información, transformala en coñecemento e aplicala ao proceso da ensinanza da Lingua e Literatura	saber facer	A2
		A3
Deseñar e desenvolver metodoloxías didácticas adaptadas aos estudantes		A5
Adquirir estratexias para estimular o esforzo e a aprendizaxe dos estudantes		A6
Adquirir criterios de elaboración e selección de materiais didácticos de Lingua e Literatura		A12
		A32
		A33
		A41
		A42
		B1
		B2

Contidos

Tema	
1. A tarefa docente no mundo contemporáneo	1.1. O papel do docente no mundo actual
1.2 O docente de linguas
2. O ensino-aprendizaxe de español e galego	1.3. O docente de linguas propias e extranxeiras
3. A ensinanza-aprendizaxe de linguas: Introducción.	2. 1. Breve consideración histórica
2.2. O español e o galego coma L1 e L2 no mundo actual.
4. A ensinanza da literatura	3.1 Adquisición vs aprendizaxe
3.2.Diferencias entre ensinanza aprendizaxe da L1 e L2
3.3.Conceptos fundamentais do proceso de ensinanza-aprendizaxe de L1 e L2

Planificación

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Sesión maxistral	8	24	32
Presentacións/exposicións	3	18	21
Traballos tutelados	2	18	20
Actividades introdutorias	2	0	2

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Presentación por parte do docente dos temas fundamentais
Presentacións/exposicións	exposición oral por parte do alumnado dos traballos realizados
Traballos tutelados	Elaboración dun traballo dirixido polo docente sobre un caso derivado dos contidos teóricos
Actividades introdutorias	Explicación por parte do docente do curso, metodoloxías, avaliación, etc.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentacións/exposicións	Dirixir individualmente o traballo que ten que realizar o/a alumno/a
Traballos tutelados	Dirixir individualmente o traballo que ten que realizar o/a alumno/a

Avaliación

	Descrición	Calificación
Presentacións/exposicións	Presentación do traballo realizado baixo a dirección do docente	30
Traballos tutelados	Preparación e elaboración dun traballo baixo a dirección do docente.	70

Otros comentarios sobre la Evaluación

Para poder ser avaliados pola elaboración e defensa dun traballo, o/a alumno/a deberá asistir alomenos a un 85% das aulas.

Caso de non facelo, poderá optar por un exame de teórico-práctico dos contidos no mes de xullo.

Bibliografía. Fontes de información

Austin, J.L., **Cómo hacer cosas con las palabras: palabras y acciones**, Barcelona: Paidós,
Candlin, C. N. y Murphy, D. (Eds.), **Language Learning Tasks.**, Englewood Cliffs, N. J.: Prentice Hall,
Coll, C., **Psicología y Currículo**, Barcelona: Ediciones Paidós.,

Zanón, J. (coord.), **La enseñanza del español mediante tareas**, Madrid: Edinumen,

Richards, J. & Rodgers, Th., **Enfoques y métodos en la enseñanza de idiomas**, Cambridge University Press,

Arrarte G, **Las tecnologías de la información en la enseñanza del español**, Madrid Arco Libros,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Didáctica da Lingua e Literatura na Educación Secundaria**

Asignatura	Didáctica da
Lingua e
Literatura na
Educación
Secundaria			
Código	V02M066V10234			
Titulación	Máster
Universitario en
Profesorado en
Educación
Secundaria
Obrigatoria,
Bacharelato,
Formación
Profesional e
Ensino de
Idiomas.
Especialidade:
Linguas e
Literaturas.
Linguas e
Literaturas
Oficiais: Castelán
e Galego			
Descriptor	Creditos ECTS	Selección	Curso	Cuatrimestre
	5	OB	1	2c
Lingua				
Impartición				
Departamento				
Coordinador/a	Sueiro Justel, Joaquín			
Profesorado	Sueiro Justel, Joaquín			
Correo-e	jsueiro@uvigo.es			
Web				
Descrición
xeral				

Competencias de titulación

Código	
A2	Coñecer o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procesos de ensino e aprendizaxe respectivos.
A4	Buscar, obter, procesar e comunicar información (oral, impresa, audiovisual, dixital ou multimedia), transformala en coñecemento e aplicala aos procesos de ensino e aprendizaxe nas materias propias da especialización cursadas.
A6	Diseñar e desenvolver metodoloxías didácticas tanto grupais como personalizadas, adaptadas á diversidade dos estudantes.
A8	Adquirir estratexias para estimular o esforzo do estudante e promover a súa capacidade para aprender por se mesmo e con outros e desenvolver habilidades de pensamento e de decisión que faciliten a autonomía, a confianza e iniciativas persoais.
A14	Coñecer e analizar as características históricas da profesión docente, a súa situación actual, perspectivas e interrelación coa realidade social de cada época.
A18	Aplicar os coñecementos adquiridos e a capacidade de resolución de problemas a contornas educativas novas ou pouco coñecidas.
A22	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e ritmos de aprendizaxes.
A32	Coñecer o valor formativo e cultural das materias correspondentes á especialización.
A38	Adquirir criterios de selección e elaboración de materiais educativos.
A40	Integrar a formación en comunicación audiovisual e multimedia no proceso de ensino-aprendizaxe.
B2	Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos dispoñibles, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando erros lóxicos na toma de decisións.
B3	Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinarias

Competencias de materia

Resultados previstos en la materia	Tipología	Resultados de
Formación y
Aprendizaje |
|------------------------------------|-----------|---|

Contrastar co alumnado a experiencia docente de Secundaria e Bacharelato e de L2	saber	A2
Estudar o enfoque do ensino das Linguas Castelá e Galega en Secundaria e Bacharelato	saber facer	A4
Estudar o enfoque do ensino das Literaturas Galega e Española en Secundaria e Bacharelato		A6
Analizar as perspectivas e metodoloxía da Lingua e Literatura en Secundaria e Bacharelato		A8
Estratexias pedagóxicas e didácticas para co alumnado de Secundaria e Bacharelato		A14
Analizar as posibilidades das TIC no ensino da Lingua e Literatura		A18
Coller práctica e seguridade na avaliación e corrección en Lingua e Literatura.		A22
		A32
		A38
		A40
		B2
		B3

Contidos

Tema

1. A interdisciplinariedade e os contidos transversais na clase de Lingua e Literatura.	3.1.O Español e o galego no mundo
2. Da competencia lingüística á competencia comunicativa.	3.2. O español e o galego na Galiza. Implicacións metodolóxicas
3. Lingua(s) e sociedade.	4.1. Os chamados métodos tradicionais
4. Principais metodoloxías de ensinanza-aprendizaxe	4.2.Principais correntes metodolóxicas xurdidas na segunda metade do século XX
5. Aplicación dos estudos teóricos ó caso do español e do galego	4.3. Cara un eclecticismo metodolóxico
6. A literatura na aula de secundaria e bacharelato	5.1. Influencia dos factores extralingüísticos no proceso de aprendizaxe
7. A unidade didáctica e a programación de lingua e literatura	5.2 Exemplificacións dos procesos de aprendizaxe

Planificación

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Sesión maxistral	12	36	48
Presentacións/exposicións	4	44	48
Traballos tutelados	8	16	24
Actividades introdutorias	1	4	5
*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado			

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Explicación dos principais temas do curso por parte do docente
Presentacións/exposicións	Presentación por parte do alumnado do traballo realizado sobre unha cuestión deribada dos contidos da materia
Traballos tutelados	Realización dun traballo dirixido polo docente
Actividades introdutorias	Explicación do curso por parte do docente e encargo de lecturas introdutorias

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentacións/exposicións	realización dun traballo dirixido polo docente
Traballos tutelados	realización dun traballo dirixido polo docente

Avaliación

	Descrición	Calificación
Presentacións/exposicións	Presentación oral dun traballo realizado baixo a dirección do docente	30
Traballos tutelados	Diseño, estruturación, organización e elaboración dun traballo dirixido polo docente	70

Otros comentarios sobre la Evaluación

Para seren avaliados polo traballo e a súa defensa, os/as alumnos/as deberán asistir aolmenos ao 85% das aulas. Caso contrario, deberán realizar un exame teórico-práctico no mes de xullo

Bibliografía. Fontes de información

Cassany, D., **Enseñar lengua**, Barcelona Grao,

MAQUEO, A. M., **Lengua, aprendizaje y enseñanza. El enfoque comunicativo: de la teoría a la práctica.**, México: UNAM-LIMUSA Noriega Editores.,

centro virtual cervantes,

González Gil María Dolores, **CE BIBLIOGRÁFICO DE DIDÁCTICA DE LA LENGUA, DIDÁCTICA DE LA LITERATURA Y LITERATURA INFANTIL Y JUVENIL**, Cervantes,

Bombini, Gustavo, **Reinventar la enseñanza de la lengua y la literatura**, Buenos Aires: Libros del Zorzal,

Alvarado Maite, **Problemas de la enseñanza de lengua y literatura**, Universidad de Quilmes,

RUIZ BIKANDI, U., ABASCAL, M.D., CAMPS, A., LARRIGAN, L.M., MARGALLO, A.M., MATEOS, M., MILIAN, M., R, **Didáctica de la Lengua Castellana y la Literatura.**, Barcelona Graò,

Grupo Greal (Grupo de Investigación sobre la Enseñanza y Aprendizaje de las Lenguas) <http://www.greal.cat>,

Darle a la Lengua (Felipe Zayas) <http://www.fzayas.com/darlealalengua/>,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Didáctica da Lingua e Literatura Castelá na Educación Secundaria**

Asignatura	Didáctica da
Lingua e
Literatura Castelá
na Educación
Secundaria			
Código	V02M066V10235			
Titulación	Máster
Universitario en
Profesorado en
Educación
Secundaria
Obrigatoria,
Bacharelato,
Formación
Profesional e
Ensino de
Idiomas.
Especialidade:
Linguas e
Literaturas.
Linguas e
Literaturas
Oficiais: Castelán
e Galego			
Descriptor	Creditos ECTS	Seleccione	Curso	Cuatrimstre
	6	OB	1	2c
Lengua				
Impartición				
Departamento				
Coordinador/a	Varela Portela, María Concepción			
Profesorado	Varela Portela, María Concepción			
Correo-e	m.concepcionvarela@edu.xunta.es			
Web				
Descrición
xeral	Os coñecementos filolóxicos non resultan suficientes na formación do futuro docente. Este debe saber como aplicalos e transmitilos en función das diferentes situacións coas que se poida atopar.
Nesta materia pretendemos aportar aos estudantes do máster as estratexias básicas para poder desenvolverse axeitadamente na aula, co manexo de tódolos recursos que teñan ao seu alcance, para lograr que os seus alumnos valoren a necesidade de estudar [Lingua e Literatura] e comprendan a importancia do seu esforzo para obter a recompensa correspondente.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer os contidos curriculares das materias relativas á especialización docente correspondente.
A2	Coñecer o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procesos de ensino e aprendizaxe respectivos.
A3	Planificar, desenvolver e avaliar o proceso de ensino e aprendizaxe potenciando procesos educativos que faciliten a adquisición das competencias propias dos respectivos ensinos, atendendo ao nivel e formación previa dos estudantes, así como á orientación dos mesmos, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A4	Buscar, obter, procesar e comunicar información (oral, impresa, audiovisual, dixital ou multimedia), transformala en coñecemento e aplicala aos procesos de ensino e aprendizaxe nas materias propias da especialización cursadas.
A5	Contextualizar o currículo que se vaia a implantar nun centro docente participando na planificación colectiva do mesmo.
A6	Deseñar e desenvolver metodoloxías didácticas tanto grupais como personalizadas, adaptadas á diversidade dos estudantes.
A7	Deseñar e desenvolver espazos de aprendizaxe, con especial atención á equidade, a igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, a formación cidadá e o respecto aos dereitos humanos que faciliten a vida en sociedade, a toma de decisións e a construción dun futuro sustentable.
A8	Adquirir estratexias para estimular o esforzo do estudante e promover a súa capacidade para aprender por se mesmo e con outros e desenvolver habilidades de pensamento e de decisión que faciliten a autonomía, a confianza e iniciativas persoais.
A9	Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula e dominar destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar a aprendizaxe e a convivencia na aula e abordar problemas de disciplina e resolución de conflitos.
A10	Deseñar e realizar actividades formais e non formais que contribúan a facer do centro un lugar de participación e cultura na contorna no que está situado.
A11	Desenvolver as funcións de tutoría e orientación dos estudantes de maneira colexiada.

A12	Participar na avaliación, investigación e a innovación dos procesos de ensino e aprendizaxe, comunicando as súas conclusións e as razóns que as sustentan á comunidade educativa e outros profesionais da educación.
A13	Coñecer a normativa e organización institucional do sistema educativo e modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros de ensino.
A14	Coñecer e analizar as características históricas da profesión docente, a súa situación actual, perspectivas e interrelación coa realidade social de cada época.
A15	Informar e asesorar ás familias achega do proceso de ensino e aprendizaxe e sobre a orientación persoal, académica e profesional dos seus fillos.
A16	Traballar en equipo con outros profesionais da educación, enriquecendo a súa formación.
A17	Desenvolver hábitos e actitudes para aprender a aprender ao longo do seu posterior desenvolvemento profesional.
A18	Aplicar os coñecementos adquiridos e a capacidade de resolución de problemas a contornas educativas novas ou pouco coñecidos.
A19	Coñecer as características dos estudantes, os seus contextos sociais e motivacións.
A20	Comprender o desenvolvemento da personalidade destes estudantes e as posibles disfuncións que afectan a aprendizaxe
A21	Elaborar propostas baseadas na adquisición de coñecementos, destrezas e aptitudes intelectuais e emocionais.
A22	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e ritmos de aprendizaxes.
A23	Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula e no centro, abordar e resolver posibles problemas.
A24	Coñecer a evolución histórica do sistema educativo no noso país.
A25	Coñecer e aplicar recursos e estratexias de información, tutoría e orientación académica e profesional.
A26	Promover accións de educación emocional, en valores e formación cidadá.
A27	Participar na definición do proxecto educativo e nas actividades xerais do centro atendendo a criterios de mellora da calidade, atención á diversidade, prevención de problemas de aprendizaxe e convivencia.
A28	Relacionar a educación co medio e comprender a función educadora da familia e a comunidade, tanto na adquisición de competencias e aprendizaxe como na educación no respecto dos dereitos e liberdades, na igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres e na igualdade de trato e non discriminación das persoas con discapacidade.
A29	Coñecer a evolución histórica da familia, os seus diferentes tipos e a incidencia do contexto familiar na educación.
A30	Adquirir habilidades sociais na relación e orientación familiar.
A31	Coñecer e aplicar recursos e estratexias de educación no respecto e valor da diversidade lingüística e as súas implicacións educativas.
A32	Coñecer o valor formativo e cultural das materias correspondentes á especialización.
A33	Coñecer os contidos que se cursan nos respectivos ensinos.
A34	Coñecer a historia e os desenvolvementos recentes das materias e as súas perspectivas para poder transmitir unha visión dinámica das mesmas.
A35	Coñecer contextos e situacións en que se usan ou aplican os diversos contidos curriculares
A36	Coñecer os desenvolvementos teórico-prácticos do ensino e a aprendizaxe das materias correspondentes.
A37	Transformar os currículos en programas de actividades e de traballo.
A38	Adquirir criterios de selección e elaboración de materiais educativos.
A39	Fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e poña en valor as achegas dos estudantes.
A40	Integrar a formación en comunicación audiovisual e multimedia no proceso de ensino-aprendizaxe.
A41	Coñecer estratexias e procedementos de avaliación e entender a avaliación como un procedemento de regulación da aprendizaxe e estímulo ao esforzo.
A42	Coñecer e aplicar propostas docentes innovadoras no ámbito da especialización cursada.
A43	Analizar críticamente o desempeño da docencia, das boas prácticas e da orientación utilizando indicadores de calidade.
A44	Identificar os problemas relativos ao ensino e a aprendizaxe das materias da especialización e expor alternativas e solucións.
A45	Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación e avaliación educativas e ser capaz de deseñar e desenvolver proxectos de investigación, innovación e avaliación.
A46	Adquirir experiencia na planificación, na docencia e na avaliación das materias correspondentes á especialización.
A47	Acreditar un bo dominio da expresión oral e escrita na práctica docente.
A48	Dominar as destrezas e as habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.
A49	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación a partir da reflexión sobre a práctica.
B1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.
B2	Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos dispoñibles, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando erros lóxicos na toma de decisións.
B3	Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinarias

Competencias de materia

Resultados previstos en la materia	Tipología	Resultados de Formación y Aprendizaje

Competencias da materia (xenéricas e específicas)	saber	A1
1 Planificar, desenvolver e avaliar o proceso de ensinanza e aprendizaxe potenciando procesos educativos que faciliten a adquisición de las competencias propias de las respectivas ensinaanzas, atendendo al nivel y formación previa de los estudiantes, así como a la orientación de los mismos, tanto individualmente como en colaboración con otros docentes y profesionales del centro.	saber facer	A2
2 Buscar, obterer, procesar y comunicar información (oral, impresa, audiovisual, digital o multimedia), transformarla en conocimiento y aplicarla a los procesos de enseñanza y aprendizaxe en las materias propias de la especialización cursadas.	Saber estar / ser	A3
3 Diseñar y desenvolver metodoloxías didácticas tanto grupales como personalizadas, adaptadas a la diversidad de los estudiantes.		A4
4 Adquirir estrategias para estimular el esfuerzo del estudiante y promover su capacidad para aprender por si mismo y con otros y desenvolver habilidades de pensamento y de decisión que faciliten la autonomía, la confianza e iniciativas personales.		A5
5 Conocer los procesos de interacción y comunicación en el aula y dominar destrezas y habilidades sociales necesarias para fomentar el aprendizaxe y la convivencia en el aula y abordar problemas de disciplina y resolución de conflictos.		A6
6 Transformar los currículos en programas de actividades y de traballo.		A7
7 Adquirir criterios de selección y elaboración de materiales educativos.		A8
8 Fomentar un clima que facilite el aprendizaxe y ponga en valor las aportaciones de los estudiantes.		A9
9 Integrar la formación en comunicación audiovisual-multimedia en el proceso de ensinanza-aprendizaxe.		A10
10 Conocer estrategias y procedimientos de evaluación y entender la evaluación como un procedimiento de regulación del aprendizaxe y estímulo al esfuerzo.		A11
11 Conocer y aplicar propostas docentes innovadoras en el ámbito de la especialización cursada.		A12
12 Gestionar de forma óptima el tiempo de traballo y organizar los recursos disponibles, estableciendo prioridades, caminos alternativos e identificando errores lógicos en la toma de decisiones.		A13
13 Potenciar la capacidad para el traballo en entornos cooperativos y pluridisciplinarios.		A14
Universidade de Vigo Guía Docente da materia		A15
		A16
		A17
		A18
		A19
		A20
		A21
		A22
		A23
		A24
		A25
		A26
		A27
		A28
		A29
		A30
		A31
		A32
		A33
		A34
		A35
		A36
		A37
		A38
		A39
		A40
		A41
		A42
		A43
		A44
		A45
		A46
		A48
		A49
		B1
		B2
		B3

Obxectivos da materia (xenéricos e específicos)	saber	A1
1 O obxectivo xeral é complementar a formación dos estudantes na dirección do	saber facer	A2
cometido profesional ao que se encamiña. Deste xeito deberán finalizar o curso cunha	Saber estar / ser	A3
visión realista e actualizada do profesor de Lingua Castelá e Literatura en Secundaria e		A4
adquirir as destrezas que se especifican no apartado correspondente para poder		A5
empregalas nun futuro.		A6
2 Entre os obxectivos máis específicos está o de suscitar interese pola profesión e ter		A7
consciencia da necesidade da reciclaxe continua, que requirirá investigar e estar		A8
informado constantemente das novidades que poidan xurdir.		A9
		A10
		A11
		A12
		A13
		A14
		A15
		A16
		A17
		A18
		A19
		A20
		A21
		A22
		A23
		A24
		A25
		A26
		A27
		A28
		A29
		A30
		A31
		A32
		A33
		A34
		A35
		A36
		A37
		A38
		A39
		A40
		A42
		A43
		A44
		A45
		A46
		A47
		A48
		A49
		B1
		B2
		B3

Contidos

Tema

1. Fuentes curriculares, objetivos, contenidos y criterios de evaluación en los DCB de las áreas de lengua gallega y literatura y de lengua castellana y literatura.	DESARROLLO DE LOS BLOQUES DE CONTENIDO EN EL AULA
2. El trabajo con la oralidad y la escritura en lengua castellana en la educación secundaria.	1. El trabajo con la oralidad y la escritura en Lengua castellana y Literatura:
3. Recursos bibliográficos, audiovisuales e informáticos para la enseñanza y aprendizaje de la lengua y la literatura castellana en la ESO y el Bachillerato.	1.1 Literatura
4. Análisis y diseño de actividades didácticas en el área de lengua castellana y literatura.	1.2 Lengua
5. La evaluación de los aprendizajes en el área de lengua castellana y su literatura: criterios e instrumentos.	1.3 Didáctica de la expresión oral
6. 6. Diseño de unidades didácticas para enseñar lengua y literatura castellana en la educación secundaria	1.4 Didáctica de la escritura
	1.5 Tipologías textuales
	1.6 Las habilidades comunicativas Técnicas dramáticas.
	1.7. El análisis crítico del discurso y su aprovechamiento en el aula.
	2. Recursos bibliográficos, audiovisuales e informáticos:
	2.1. Herramientas tradicionales
	2.1.1. Libros de lectura
	2.1.2. La prensa
	2.1.4. Bibliotecas escolares (*Contémplase a posibilidade de visitar unha biblioteca escolar para desenvolver as actividades correspondentes in situ)
	2.1.5. Otros recursos
	2.2. Audiovisuales
	2.2.1. Publicidad
	2.2.2. CD audio
	2.2.3. Cine y TV
	2.3. Informáticos
	2.3.1. Internet.
	2.3.2. Nuevos géneros discursivos en Internet.
	2.3.2. La Webquest
	2.3.3. El Messenger
	2.3.4. El blog
	2.3.5. Aula virtual
	3. Análisis y diseño de actividades didácticas
	3.1. Formación del profesorado y práctica docente.
	3.2. La motivación
	3.3. La secuencia por tareas
	3.4. Los proyectos de lectura.
	3.5. Educación en valores
	3.6. Diseño de actividades.
	3.7. Evaluación y adecuación de actividades.
	4. La evaluación
	5 y 6. DCB y Unidades Didácticas
	5.1. Introducción. Estructura y conceptos.
	5.2. Contextualización..
	5.3.DCB. Currículos ESO
	5.4. DCB. Currículum Bachillerato.
	5.5. Competencias.
	5.6. Contenidos y objetivos.
	5.7. Actividades.
	5.8. Evaluación.
	5.9. Medidas de atención a la diversidad.
	5.10. Unidades Didácticas y proyecto Interdisciplinar.
	5.11. Unidades Didácticas: Programación de Departamento y Memoria anual.
	5.12. Unidades didácticas y su relación con el PEC.
	5.13. Las actividades extraescolares.
	5.14. Unidades Didácticas interdisciplinares.

Planificación

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Outros	30	120	150

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodología docente

Descripción

Outros	Distribución das clases Horas presenciais Horas de traballo autónomo Total
Clases teóricas 15 minutos por sesión
Actividades prácticas de aula 45 minutos por sesión
Actividades de deseño e organización 20 minutos por sesión

Análise de materiais didácticos impresos 20 minutos por sesión
Traballo con aplicacións on-line de interés didáctico 20 minutos por sesión
TOTAL 2 horas por sesión X 15 sesións |
|--------|--|

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Outros
Distribución das clases Horas presenciais Horas de traballo autónomo Total Clases teóricas 15 minutos por sesión Actividades prácticas de aula 45 minutos por sesión Actividades de deseño e organización 20 minutos por sesión Análise de materiais didácticos impresos 20 minutos por sesión Traballo con aplicacións on-line de interés didáctico 20 minutos por sesión TOTAL 2 horas por sesión X 15 sesións |

Avaliación

Descrición	Calificación
Outros	100
Criterios principais de cualificación	Tipo de instrumento/proba Ponderación
* Adquisición das competencias básicas	Diario de clase 4
* Análise e deseño de unidades didácticas relacionadas coa materia	Elaboración dunha Unidade Didáctica* 3
* Dominio dos recursos bibliográficos, audiovisuais e informáticos	Entrega de traballos e actividades periódicamente 2
* Participación e actitude do alumnado na aula	Seguimento na aula 1
** De non ter cualificación nas probas mencionadas, o alumno poderá ser avaliado de todo o anterior nunha proba final	Exame final 100

Otros comentarios sobre la Evaluación

O deseño da unidade didáctica conterá os apartados que inclúe o esquema básico da LOE para as programacións didácticas, pero ademais incorporaranse necesariamente contidos relacionados cos seguintes bloques:

- Literatura
- Gramática
- Oralidad
- Educación en valores

Entre as actividades deseñadas non poden faltar algunhas ferramentas e técnicas coas que traballaremos na clase:

- Webquest ou cazatesoros (a escoller)
- Hotpotatoes
- Prensa ou publicidade (a escoller)
- Uso da biblioteca escolar

Os recursos deben ser variados e non limitarse ao bolígrafo e o papel.

Bibliografía. Fontes de información

